

Elmélkedések és tanulságok az építészeti akusztikáról

A szakembereknek mindig nehéz megérteni, hogy miért nem beszélük az ő nyelvüket. Igaz léteznek olyan szakmák, amik az általános érdeklődés miatt szerencsés helyzetben vannak (autók, futball, divat, stb.). Az akusztika nem ilyen. A legtöbben akusztikával kapcsolatban először az autóhifire asszociálnak, kevesebben a koncerttermekre vagy színházakra, még kevesebben a stúdiókra, hangmérnökökre vagy éppen a társasházi élet körülményeire. Érdekes módon csak azoknak jut eszébe saját otthonuk vagy munkakörnyezetük, akik már kerültek vitás helyzetbe zavaró zajok vagy rezgések miatt, vagy egyszerűen mert nem találtak más okot a rossz közérzetre.

A tájékozatlanság sajnos mindenhol visszaköszön, amit tovább erősít a többnyire hozzá nem értésből fakadó, az akusztikát övező

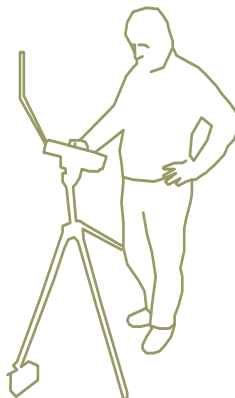
mítikus, mágikus légkör. Pedig az akusztika mérnöki és alkalmazott tudomány, ami mérhető, tervezhető és ezért számon is kérhető. Erről sajnos kevesen tudnak és kevesen tanítják.

A mindennapok környezete érzékeinken, így a halláson is keresztül folyamatosan hat a közérzetre. Az akusztikai hatások, mint a zajok és rezgések, zárt terek hangzása, élettanilag is befolyásolnak minket. A halláskárosodás például nem visszafordítható folyamat, ezért elméletileg közös felelősség és kötelezettség a megelőzés. Léteznek szabványok és rendeletek, amik ebben segítenek. Nem teljeskörű a szabályozás, de kellően szigorú, amit szükség esetén a nemzetközi gyakorlatban már elterjedtebb ajánlásokkal is ki lehet egészíteni.

Az egyre tudatosabb piacnak köszönhetően egyre gyakoribbak az akusztikai tervezés hiányára, a kivitelezés akusztikai vonzatú hibáira visszavezethető reklamációk, amik azután sokszor perekhez, kártérítésekhez vezetnek. Ez talán érthető, ha a rövidlátó érdekeket vizsgáljuk. A beruházó nagyvonalú és hiányos műszaki követelményeket fogalmaz meg, amit látványosan de olcsón és gyorsan szeretne megvalósítani vagy azt sem tudja mit akar. A kivitelező a lehető legolcsóbban és leggyorsabban igyekszik az elvárásokat teljesíteni, ezért ragaszkodik a megszokott és régen bevált megoldásokhoz. Akkor is, ha ezek a régen bevált megoldások az új követelményeket többnyire legfeljebb papíron teljesítik.

Talán a legnagyobb baj a vásárlói tájékozatlanság. Mivel nincsenek tisztában az elvárható minőséggel, a vásárlói reklamáció csak akkor merül fel, ha a probléma már tényleg kirívó. Trükkök pedig léteznek, például a lakás csendességét akkor lehet a leginkább ecsetelni, amikor még egy szomszéd sem költözött be, vagy az iroda csendessége kikapcsolt szellőzéssel demonstrálható.

Az akusztikailag is jó, korszerű megoldást általában a tervezésen és a kivitelezésen is megspórolják. Pedig a tudatos akusztikai tervezés nem feltétlenül jelent drágább vagy lassabb megoldást, de a minőséget mindenképpen javítja. A jelenlegi gyakorlat ennek ellenére azt mutatja, hogy az akusztikus csak utólagos „problémamegoldó” szerepet kap még az úgynevezett „nagyberuházások”-nál is. Mint tudjuk, az utólagos javítások mindig drágábbak és az eredmény is bizonytalan. Például kinek jó, ha egy rossz hanggátlású fal elé utólag hanggátló burkolatokat építenek, pedig eredetileg egyetlen jó hanggátlású fal is építhető lett volna?

Ha a beruházó eladhatóbb, az átlaghoz képest jobb minőséget szeretne elérni és ezt képes pontosan megfogalmazni, megbízik a tervezői szaktudásban és kreativitásban, akkor a kivitelező is könnyebben teljesít és a végfelhasználó is elégedettebb. Ami talán meglepő: ez nem feltétlenül jelent nagyobb költségeket, és bár a tervezésre több időt kell szánni, ez a szervezettebb kivitelezéssel

visszanyerhető.

Az építészettel kapcsolatos szakmákban ideje lenne az akusztikai vonzatokat komolyabban venni és oktatni. Szakemberként nehéz elfogadni, hogy például alapvető és eltérő jelentésekkel, mint például „hangnyelés” és „hanggátlás” csak nagyon kevés építész és építő van tisztában, mert erről komolyan soha nem tanultak. Mindeközben a tévhitek szerint az akusztikus drága és csúnya dolgokat művel. Érdemes megnézni a jó színházakat és koncerttermeket, vagy kisebb léptékben a jó házimozikat: az akusztikus szakember tisztában van más szakmák elvárásaival is és kellő eszköztárral, tudással, kreativitással rendelkezik ahhoz, hogy megoldást találjon minden kihívásra.

2007.09.12./2010.05.20.

Fürjes Andor Tamás